

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ

Συνοπτική έκθεση πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1987

Σεβαστέ μου κ. Γενικέ,

I. Τὸ 1987 ἀποτέλεσε γιὰ τὸ Κέντρο Ἐρεύνης τῆς Ἀρχαιότητος (Κ.Ε.Α.) ἔτος συνειδητῆς προσπάθειας νὰ συνεχισθεῖ ἡ ἐργασία πάνω στὰ ἐρευνητικά του προγράμματα παρὰ τὴν (ἀπὸ τὸν περασμένο Μάϊο) δραματικὴ ἐπιδείνωση τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἀκαδημίας, ἡ ὁποία εἶχε φυσικὰ τὶς ἐπιπτώσεις της καὶ στὴν ἀντιμετώπιση βασικῶν κ.ἄ. ἀναγκῶν τοῦ Κέντρου. Πάντως, στὶς ἀρχές τοῦ ἔτους ἐπιτεύχθηκε ἡ προμήθεια μιᾶς σύγχρονης ἡλεκτρικῆς γραφομηχανῆς τύπου Olympia ESW 103, ἐνῶ προχώρησε ἡ προμήθεια βασικῆς ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας ἀπὸ τὸ πέρυσι ἐγκριθὲν ποσό. Μὲ ἀπόφαση τῆς συγκλήτου τὸ Κ.Ε.Α. δανείσθηκε ἀπὸ τὴν Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἀκαδημίας τοὺς ἐκεῖ ἀποκείμενους τόμους τῶν *Inscripti-ones Graecae* καὶ τοῦ *Corpus Vasorum Antiquorum*, ὥστε νὰ διευκολυνθεῖ ἡ ἐπιστημονικὴ ἐργασία στοὺς χώρους τοῦ Κέντρου. Ἀξιόλογο ἀριθμὸ βιβλίων καὶ ἀνατύπων δώρησαν στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Κ.Ε.Α. ὁ καθηγητῆς καὶ ἡ κα. Μιχ. Σακελλαρίου.

II. Ὡς πρὸς τὴν πορεία τῶν προγραμμάτων (πρβλ. Πεπραγμένα τοῦ 1985 καὶ τοῦ 1986):

α) Στὸ Νεολιθικὸ Πρόγραμμα (Λάϊα Ὁρφανίδη-Γεωργιάδη) ἐτοιμάσθηκε πρὸς τελικὴ δημοσίευση ἡ εὐρύτερη μελέτη «Τὰ ἀνθρωπόμορφα καὶ ζωόμορφα εἰδῶλια τῆς Νεολιθικῆς Κύπρου», ἀποπερατώθηκε δὲ ἡ μελέτη «Νεολιθικὰ ἀνθρωπόμορφα εἰδῶλια τῆς Λακωνίας». Δημοσιεύθηκε στὸ περιοδικὸ «Ἀρχαιολογία» (τ. 23). Τὸ ἄρθρο «Τὰ Ταφικὰ ἔθιμα στὴ Νεολιθικὴ Κύπρου». Ἐγιναν ἀνακοινώσεις ἀπὸ τὸ περιεχόμενον τοῦ Προγράμματος: «Τὰ Νεολιθικὰ εἰδῶλια τοῦ Αἰγαίου» καὶ «Ἐθιμα ταφῆς στὸ Νεολιθικὸ Αἰγαῖο» (ΣΤ' Διεθνὲς Συνέδριον Προϊστορικοῦ Αἰγαίου, Ἀθήνα 30.8-5.9.1987), «Τὰ ζωόμορφα εἰδῶλια τῆς Νεολιθικῆς Θεσσαλίας» (Διεθνὲς Συνέδριον γιὰ τὴν Ἀρχαία Θεσσαλία στὴ μνήμη Δ. Ρ. Θεοχάρη, Βόλος, 29.10-1.11.1987). Παράλληλα προχώρησε ἡ συγκέντρωση, ταξινόμηση καὶ ἐπεξεργασία μελετῶν σχετικῶν μὲ τὰ Νεολιθικὰ εἰδῶλια διαφόρων Ἑλληνικῶν περιοχῶν. Ἐπίσης δημιουργεῖται ἕνα γενικότερο βιβλιογραφικὸ ἀρχεῖο τῆς Νεολιθικῆς Ἑλλάδας.

β) Στὸ Κρητομυκηναϊκὸ πρόγραμμα (συνεργασία Χ. Μπουλώτη καὶ Δ. Δανηλίδου) προχώρησε ἡ ἐτοιμασία ἐνὸς πρώτου τεύχους (Βιβλιογραφία-εἰσαγωγή) τοῦ

«Λεξικοῦ τῆς Κρητομυκηναϊκῆς Ἱερῆς Εἰκονογραφίας» με συλλογή, ἀποδελτίωση, κατὰτάξη καὶ ἐπεξεργασία στοιχείων (δημιουργία εἰδικοῦ ἀρχείου-καθορισμὸς λημμάτων). Παράλληλα προχώρησε καὶ τὸ γενικότερο βιβλιογραφικὸ ἀρχεῖο τῆς προϊστορικῆς Ἑλλάδας (Δ. Δανηλίδου). Ἀπὸ τὸ χῶρο τῆς κρητομυκηναϊκῆς θρησκείας ὁ συντάκτης Χ. Μπουλώτης δημοσίευσε τὶς μελέτες: «Nochmals zum Prozessionsfresko von Knossos» (Acta IV Int. Symposium at the Swedish Institute), «Zwei SH-PIB Freskofragmente aus Orchomenos...» (SMEA vol. 25), «Sea-Cults and Beliefs in the Prehistoric Aegean (Catalogue of the Exhibition: «Greece and the Sea»). Ἐπίσης τὰ ἄρθρα «Diktyнна» (LIMC III) καὶ «Ὁ Λαβύρινθος» («Διαβάζω», ἀρ. 166). Προέβη τέλος στὶς ἀνακοινώσεις: «Le sceau V (1), No. 184: commandant du navire ou dieu de navigation?» 2nd Intern. Symposium on «Ship-Construction in Antiquity», Δελφοί, 26-30.8) καὶ «Κρητομυκηναϊκὰ διάσημα ἀξιώματος» («insignia dignitatis») καὶ τὰ ἐξωαίγαια τὸς παράλληλα (ΣΤ' Διεθνὲς Συνέδριο Προϊστ. Αἰγίου, Ἀθήνα 30.8-5.9).

γ) Στὸ κλασσικὸ Πρόγραμμα («Τοπικὰ Ἱερά»): ἡ συντάκτρια Μ. Πιπιλῆ συνέχισε τὴν ἀποδελτίωση, κατὰτάξη καὶ μελέτη στοιχείων γιὰ τὰ ἱερά καὶ τὶς λατρεῖες τῆς Λακωνίας. Ἡ συντάκτρια Ἀλίκη Μουστάκα συνέχισε παρόμοια ἐργασία γιὰ τὴν Ἡλεία, ἐντόπισε δὲ τὴν ἔρευνά της περισσότερο στὰ ἀρχαιολογικὰ δεδομένα γιὰ τὴν λατρεία τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ συναφεῖς θεότητες καὶ παρουσίασε πρῶτα σχετικὰ συμπεράσματα σὲ ἀνακοίνωση με θέμα «Παρατηρήσεις στὴ λατρεία τοῦ Ἀλφειοῦ» (Β' Συνέδριο Ἡλιακῶν Σπουδῶν, Πύργος-Ἀμαλίας 13-15.11).

δ) Στὸ πρόγραμμα τῆς Ρωμαϊκῆς Ἱστορίας-Ρωμαιοκρατίας ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου ἀποπεράτωσε μονογραφία με θέμα «Μελέτες γιὰ τὴν πολιτικὴ τῶν Σεβήρων καὶ τὴν Constitutio Antoniniana», ἡ ὁποία θὰ ἐκδοθεῖ προσεχῶς. Συναφῆς ἦταν ἡ ἀνακοίνωση στὴν ὁποία προέβη κατὰ τὸ Η' Πανελλήνιο Συνέδριο τῆς ἱστορικῆς Ἑταιρείας. (Θεσ/νίκη, 22-24.5).

ε) Ὡς πρὸς τὴ συμμετοχὴ τῆς Ἀκαδημίας σὲ διεθνῆ προγράμματα ποὺ διατελοῦν ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ Κ.Ε.Α.:

1) Δημοσιεύθηκε (ἐπιμέλεια Μ. Πιπιλῆ) τὸ τεῦχος τοῦ Corpus Vasorum Antiquorum: D. Callipolitis-Feytmans, Les coupes attiques à figures noires du VIe siècle, Grèce. Athènes Musée National. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐπιμέλεια τοῦ τόμου αὐτοῦ ἡ Μ. Πιπιλῆ συνέχισε τὴν προετοιμασία τοῦ τεύχους γιὰ τοὺς μελανόμορφους σκύφους τοῦ Ἑθν. Ἀρχ. Μουσείου (γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ παρέμεινε με ὑποτροφία τῆς Ἀγγλι-

κῆς Ἀρχ/κῆς Σχολῆς τὸν Ἰούλιο στὴν Ὁξφόρδη, ὅπου μελέτησε στὸ ἀρχεῖο Beazley).

2) Στὸ θέμα τῆς *Tabula Imperii Romani*: εἶναι σχεδὸν ἔτοιμο τὸ λημματικὸ τμήμα τοῦ τεύχους γιὰ τὴ Δυτικὴ Θράκη καὶ Ἀνατολικὴ Μακεδονία, τὸ ὁποῖο ἔχει ἀναλάβει ἡ καθηγ. κα. Ἀβραμέα, καὶ ἔγιναν συνεννοήσεις μὲ τὴν Γ.Υ.Σ. γιὰ τὴν ἐκπόνηση τοῦ ἀντίστοιχου χάρτη, ἀλλὰ οἱ οἰκονομικὲς δυσκολίες ἀνέστειλαν καὶ ἐδῶ τὴν παραπέρα πρόοδο. Τὸ τεῦχος τῆς Θεσσαλίας προετοιμάζεται μὲ συμπλήρωση τοῦ παραδοθέντος ἀπὸ τοὺς παλιότερους συνεργάτες (Α. Λαμπροπούλου-Π. Βελισσαρίου κ.ἄ.) ὕλικου δελτίων ἀπὸ τὴ διδάκτορα ἀρχαιολόγο Παυλ. Καρανασάση (συμβασιούχο ἔργου τῆς Ἀκαδημίας).

Ἄλλες δραστηριότητες τῶν στελεχῶν τοῦ Κέντρου:

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου ἔλαβε μέρος στὸ Γ' Πανελλήνιο Συμπόσιο Λατινικῶν Σπουδῶν μὲ θέμα: «Ρητορικὴ τέχνη καὶ Ρητορικὴ διάσταση στὴ Λατινικὴ Γραμματεία (Θεσσαλονίκη 6-8.11.) καὶ παρουσίασε τὴν ἀνακοίνωση «Παρατηρήσεις στὴν *Tabula Claudiana* (ILS 212)». Ἡ συντάκτρια Α. Μουστάκα δίδαξε θέματα ἀρχαίας νομισματικῆς στὸ Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, προετοίμασε μιὰ εὐρύτερη μελέτη γιὰ τὰ πῆλινα ἀκρωτήρια ναῶν ἀρχαϊκῆς καὶ κλασικῆς ἐποχῆς ἀπὸ τὴν Ὀλυμπία, δημοσίευσε τὸ ἄρθρο «*Ennodia*» (LIMC III), ἐπιμελήθηκε τὴν ἔκδοση ἄρθρου τοῦ Α. Mallwitz (*) μὲ θέμα: «Ὀλυμπία καὶ Ρώμη» γιὰ τὸ περιοδικὸ *Antike Welt* καὶ παρακολούθησε τὸ Συνέδριο Προϊστορικοῦ Αἰγαίου καὶ τὸ Συνέδριο γιὰ τὴν Ἀρχαία Θεσσαλία (βλ. παραπάνω). Ὁ συντάκτης Χ. Μπουλώτης συμμετέσχε στὴν *Table Ronde* τῆς Γαλλικῆς Ἀρχ/κῆς Σχολῆς «*L'habitat égéen préhistorique*» μὲ τὴν ἀνακοίνωση: «*L'habitat égéen dans l'art figuratif du 2ème mill, av. J.-C.* Ἐπίσης συμμετέσχε στὶς ἀνασκαφές τοῦ Ἀκρωτηρίου Θήρας (Ἰούλιος) καὶ δίδαξε στὸ Ἰόνιο Πανεπιστήμιο θέματα σχετικὰ μὲ τὴν κρητομυκηναϊκὴ θρησκεία. Ἡ συντάκτρια Λάϊα Ὀρφανίδη-Γεωργιάδη συμμετέσχε στὶς γαλλικὲς ἀνασκαφές τοῦ νεολιθικοῦ οἰκισμοῦ *Dikili Tash* (Σεπτέμβρης 1987) καὶ παρακολούθησε τὴν *Table Ronde* «*L'habitat..* (βλ. παραπάνω). Ἡ συντάκτρια Μαρία Πιπιλῆ δημοσίευσε στὴν Ὁξφόρδη (σειρὰ δημοσιευμάτων τοῦ *Oxford University Committee for Archaeology*) τὴν ἐπεξεργασμένη μορφή τῆς διδακτορικῆς διατριβῆς της ὑπὸ τὸν τίτλο: «*Laconian Iconography of the 6th cent. B.C.*», ἐπίσης τὸ ἄρθρο «*Demodokos*» (LIMC, III). Παρακολούθησε τὸ 3rd Symposium on Ancient Greek and Related Pottery (Κοπεγχάγη 31.8-4.9).

Ἐπιλογικὰ ἐπιθυμῶ νὰ ἐπαναλάβω τὴν εὐχὴ ὅτι ἡ χρηματοδότηση καὶ ἡ ὄλη

ένισχυση τοῦ Κέντρου (ιδίως μὲ δακτυλογράφο-γραμματέα) κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος θὰ ἐπιτρέψει καλλίτερη ἀξιοποίηση τοῦ ἐπιστημονικοῦ δυναμικοῦ του καὶ ἱκανοποιητικότερη ἐξέλιξη τῶν προγραμμάτων του. At laboratur.

Ὁ Διευθυντὴς
Κ. Μπουραζέλης